

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย ปัญหาการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับการรับนวัตกรรมและพิธีกรรมทางศาสนา ของชาวไทยพวนหมู่บ้านกล้วย อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ครั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้า วิจัย คือ ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม (Culture Change) , นวัตกรรม (Innovation) , นิเวศวิทยาวัฒนธรรม (Cultural Ecology), และ ศาสนา พิธีกรรม มาประกอบกับกรอบแนวคิด คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , ชุมชน (Community) , ความทันสมัย (Modernization) โดยตั้งสมมติฐานการวิจัย เป็น 8 หัวข้อ ดังนี้

1. การรับนวัตกรรมทางวัตถุ มีผลต่อพิธีกรรมทางศาสนาของชุมชน
2. การรับนวัตกรรมอวัตถุ มีผลต่อพิธีกรรมทางศาสนาของชุมชน
3. การเป็นอุตสาหกรรมมี ผลกระทบต่อระบบพิธีกรรมทางศาสนา
4. การเป็นเมือง มีผลต่อพิธีกรรมทางศาสนาของชุมชน
5. การพัฒนาโดยหน่วยงานของรัฐ มีผลต่อพิธีกรรมทางศาสนาของชุมชน
6. การพัฒนาโดยหน่วยงานเอกชน มีผลต่อพิธีกรรมทางศาสนาของชุมชน
7. การพัฒนาระบบชลประทาน มีผลต่อพิธีกรรมทางศาสนาของชุมชน
8. การพัฒนาระบบคมนาคม มีผลต่อพิธีกรรมทางศาสนาของชุมชน

ซึ่งจากผลการวิจัยปรากฏว่า สมมติฐานที่ตั้งไว้เป็นความเกือบจริงเกือบทั้งหมด ยกเว้น สมมติฐานข้อที่ 6 คือ การพัฒนาโดยหน่วยงานของเอกชน นอกนั้น คือการรับนวัตกรรมทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุ , การเป็นอุตสาหกรรมของชุมชนใกล้เคียง , การเป็นเมือง , การเข้ามาพัฒนาหมู่บ้านจากหน่วยงานของรัฐ , การพัฒนาระบบชลประทานและคมนาคม ต่างมีผลทำให้พิธีกรรมทางศาสนาของชาวบ้านกล้วยเปลี่ยนแปลงไป

การศึกษาการธำรงรักษาพิธีกรรมของไทยพวนบ้านกล้วย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์พบว่าเอกลักษณ์ของไทยพวนบ้านกล้วยลดน้อยลงไปตามกาลเวลา เนื่องจากสิ่งต่างๆตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้เข้ามาเกี่ยวข้อง เด็กบางคนทราบเพียงว่ามีเชื้อสายไทยพวน แต่ไม่ทราบถึงลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์ว่ามีข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร ซึ่งส่วนใหญ่

แล้วจะได้เข้าร่วมพิธีกรรมที่ถูกจัดขึ้นน้อยมาก ประกอบกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจทำให้กลุ่มไทยพวนบ้านกล้วยมีการอพยพย้ายถิ่นฐาน เข้าไปทำมาหากินยังท้องที่อื่นๆ ความสำนึกในกลุ่มชาติพันธุ์จึงได้ลดน้อยลง โดยเฉพาะพิธีกรรมทางศาสนานั้น เป็นสิ่งแรกๆที่จะถูกล้มหายไป เพราะพิธีกรรมทางศาสนาที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยพวนซึ่งจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับผีสงเทวดา โดยในสังคมไทยรับเอาวัฒนธรรมจากสังคมตะวันตกเข้ามามาก การนับถือผีสงเทวดา กลายเป็นเรื่องมลาย ล้าสมัย ผู้ที่จะมานับถือสืบทอดประเพณีพิธีกรรมของชาวไทยพวนซึ่งขาดความศรัทธา จึงลดน้อยลงไปทุกๆวัน

พิธีกรรม ของชาวบ้านกล้วยบางส่วนที่พบเห็นได้ ส่วนใหญ่เป็นพิธีกรรมที่นำมาแสดงให้นักท่องเที่ยวพบเห็นกล่าว เช่น พิธีกำฟ้า ซึ่งไม่ใช่พิธีกรรมทางศาสนาโดยตรงแต่เป็นพิธีกรรมเดียวที่ผู้ที่ไม่ใช่ชาวบ้านกล้วยจะเข้ามาสังเกตศึกษาได้สะดวก และชาวบ้านได้เข้ามาร่วมพิธีกรรมได้มาก กล่าวคือ สำนักงานอำเภอบ้านหมี่จะร่วมกับชาวบ้านที่เป็นชาวไทยพวนในอำเภอบ้านหมี่จัดพิธีกำฟ้า มีการแห่ขบวน และประกอบพิธีกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ชม ส่วนพิธีกรรมอื่นถึงแม้ลดหายไป แต่บางส่วนก็ยังพบเห็นได้ซึ่งล้วนแต่เป็นพิธีกรรมทางศาสนาพุทธ เช่น การบวชนาค การทำบุญในวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา การเทศน์มหาชาติ เป็นต้น สำหรับพิธีกรรมที่เกี่ยวกับนับถือผีนั้นค่อนข้างจะพบเห็นได้น้อยแล้วเนื่องจากชาวบ้านกล้วยรุ่นใหม่ๆ ไม่เชื่อในเรื่องผีสงเทวดา จึงสมควรที่ผู้เกี่ยวข้องอันได้แก่ ครอบครัวชาวไทยพวน ชุมชน และหน่วยงานของรัฐ ได้เข้ามาเสริมสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติให้เป็นที่คงอยู่ต่อไป

ปัญหาในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีอุปสรรคหลายประการที่เกิดขึ้นในระหว่างที่ผู้วิจัยเริ่มลงมือทำการวิจัย ซึ่งอุปสรรคดังกล่าวสามารถแบ่งแยกได้เป็นสองประเภทคือ

1. ปัญหาทางวิชาการ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากองค์ความรู้ในการวิจัย กล่าวคือ

1.1 การนำทฤษฎีมาใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องศาสนาและพิธีกรรมค่อนข้างจะหายากเนื่องจากมีนักคิดตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับศาสนาและพิธีกรรมอยู่น้อย ผู้วิจัยจึงต้องใช้เวลาในการติดตามค้นคว้ามากพอสมควร

2. ปัญหาในทางปฏิบัติ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการลงมือทำวิจัย ได้แก่

2.1 เนื่องจากหมู่บ้านไม่ได้มีการจัดบันทึกประวัติหมู่บ้านไว้อย่างเป็นทาง

การ หมู่บ้านกล้วยมีประวัติความเป็นมา นานกว่า 200 ปี ผู้อยู่ในเหตุการณ์เสียชีวิตไปหมดแล้ว การค้นคว้าหาข้อมูลหมู่บ้านทำได้ยาก จึงต้องอาศัยเอกสารตำราที่เกี่ยวข้อง และคำบอกกล่าวของ ผู้สูงอายุในหมู่บ้านช่วยให้ข้อมูล แล้วนำข้อมูลทั้งสองมาวิเคราะห์รวมกัน

2.2 ปัญหาการให้ความร่วมมือจากชาวบ้าน ในระยะแรกชาวบ้านมัก สงสัยว่าผู้วิจัยมาทำอะไร และทำไปเพื่ออะไร ซึ่งก็จะเหมือนกับการลงภาคสนามทั่วไป ผู้วิจัยได้ แก้ปัญหาโดยการให้ผู้ใหญ่บ้านเข้าไปให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเข้ามาในหมู่บ้านของผู้วิจัย ชาวบ้านเข้าใจแล้วจึงยอมให้ข้อมูลด้วยดี

2.2 ปัญหาการเข้าร่วมพิธีกรรม เช่นพิธีการทรงเจ้าพอบ เนื่องจากเจ้าพอบ นั้นเจ้าพอบประจำหมู่บ้านที่จะทรงนั้น เป็นเจ้าพอบที่ชาวบ้านเคารพศรัทธา ในพิธีจะมีการแสดง อธิษฐานปฏิบัติกรรมของเจ้าพอบและการทำนาย ผู้วิจัยสังเกตพบว่างถูกชาวบ้านไม่ให้เข้าไปสังเกต ใกล้พิธีมากนัก ทำให้ไม่สามารถดูรายละเอียดการแสดงปาฏิหาริย์และการทำนายได้อย่างชัดเจน

2.3 ปัญหาการไม่ค่อยอยู่บ้านของชาวบ้าน ชาวบ้านบางคนและผู้วิจัยจะ ไปสัมภาษณ์หาข้อมูลมีภาระกิจมาก ต้องทำมาหากิน เดินทางอยู่เป็นประจำ เมื่อได้นัดหมายไว้ แล้วเมื่อไปพบก็ไม่อยู่ออกไปทำงาน ซึ่งบุคคลดังกล่าวมีอาชีพรับจ้างทั่วไป ผู้วิจัยจึงต้องนั่งรอ หลายครั้งจนกระทั่งได้พบตัว

2.4 การมีระยะเวลาจำกัดในการวิจัย หากมีเวลาเพียงจะสามารถศึกษา พิธีกรรมบางอย่างได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากขณะที่อยู่ในภาคสนามชาวบ้านที่รู้และปฏิบัติพิธีกรรม เช่น พิธีไล่ผียาเจียง เกิดล้มป่วยเข้ามารักษาตัวในตัวเมืองลพบุรี หากมีเวลา เมื่ออาการของบุคคลดังกล่าวหายดีแล้ว ก็อาจได้พบเห็นพิธีกรรมดังกล่าวข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

1.เชิงวิชาการ

การศึกษาไทยพวน ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย กรณีไทยพวนบ้านกล้วย ผู้วิจัยเน้นการวิจัยด้านศาสนา ความเชื่อและนวัตกรรม ซึ่งเป็นเพียงบางส่วนของเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ เพราะมีความจำกัดในเรื่องของระยะเวลาการวิจัย เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับ ชาวไทยพวนซึ่งยังมีการศึกษาวิจัยน้อยให้มีการศึกษาอย่างครอบคลุม และหลากหลาย ผู้วิจัย ท่านอื่น ๆ ควรวิจัยเกี่ยวกับชาติพันธุ์ในเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้เพิ่มเติมคือ

1.1การศึกษาเปรียบเทียบ พิธีกรรม ด้านศาสนา และนวัตกรรมของ ชาวไทยพวน ชุมชนอื่นๆ

1.2ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะพิธีกรรม ด้านศาสนาและนวัตกรรมของชาวไทย

พจนานุกรมด้วย กับชาวไทยพวนแห่งอื่น

1.3 ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อด้านอื่นๆ เช่น ความเชื่อจากความฝัน , ความเชื่อในการบิดเป่ารักษาโรค , ความเชื่อทางไสยศาสตร์ และเครื่องรางของขลัง เป็นต้น

1.4 ศึกษาเกี่ยวกับเอกลักษณ์ เช่น ภาษา , สังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น

2.เชิงปฏิบัติการ

2.1 หน่วยงานของรัฐควรส่งเสริมการอนุรักษ์เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เพื่อให้ชาวบ้านสำนักในกลุ่มชาติพันธุ์ไทยพวนของตนนับแต่รุ่นปู่ย่าตายายจนถึงรุ่นลูกหลาน เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและทำรายได้ในท้องถิ่นจากเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ตนมีอยู่

2.2 ควรแนะนำให้ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งที่มีอำนาจช่วยกันเผยแพร่วัฒนธรรมของชาวไทยพวนบ้านกล้วยให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ เพราะคนที่ไม่ใช่ชาวไทยพวนไม่อาจทราบได้ว่าเอกลักษณ์ของชาวไทยพวนเป็นอย่างไร และมีศูนย์กลางของวัฒนธรรมอยู่ที่ใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย